

Консультація для батьків

Методи музикотерапії в домашніх умовах

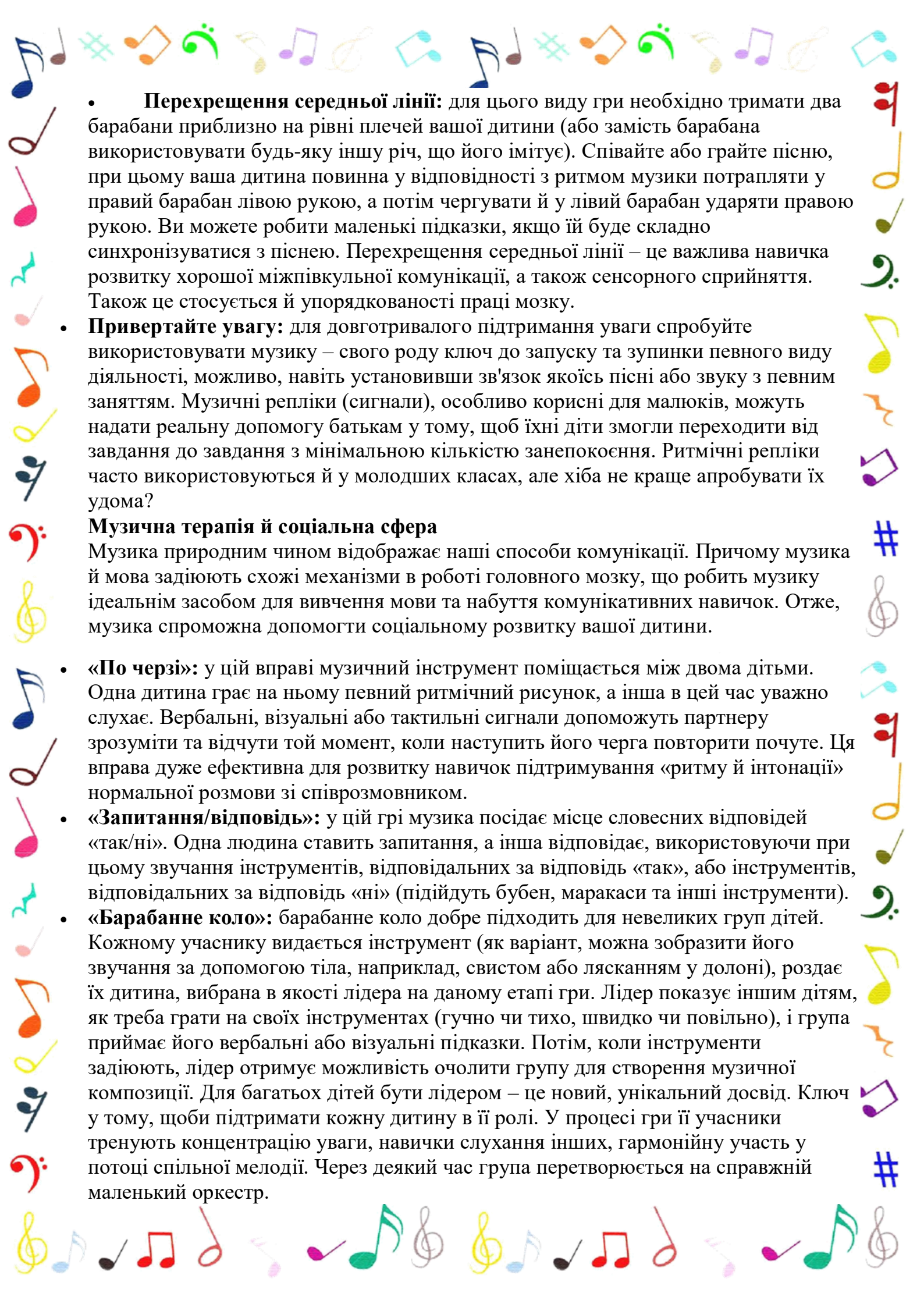
Більшість людей підтримують думку про те, що музика здатна мати заспокійливий, медіатативний і навіть зцілюючий вплив. Музична терапія зробила крок ще далі, вона цілеспрямовано використовує музику, щоб допомогти людям покращити їхнє фізичне, емоційне та душевне благополуччя.

На перший погляд у роботі з дітьми практика музичної терапії може видатись простою розвагою чи забавною грою, але насправді музика активізує важливі, базові структури головного мозку. І хоча ніхто не применшує цінності наукових знань, принципи музичної терапії можна легко застосовувати й у домашніх умовах. Далі представлені кілька простих речей, які ви можете зробити зі своїми дітьми, щоб випробувати багаточисленні переваги музичної терапії.

Музична терапія й когнітивна сфера

У свій час відкриття «ефекту Моцарта» стало сенсацією. Дослідження проведені в 1993 році фізиком Гордоном Шоу та Френсісом Раушером, бувшим віолончелістом та спеціалістом з когнітивного розвитку, виявили покращення просторово-часового мислення, що наступало після прослуховування сонати для двох фортепіано ре мажор Вольфганга Амадея Моцарта. І хоча цією теорією з часом знехтували, подальші дослідження показали, що навчання музики дійсно має відчутний вплив на роботу мозку. Ви можете насолодитись перевагами музичної терапії, використовуючи її для дії на когнітивну (пізнавальну) сферу вашої дитини таким чином.

- **Музична мнемоніка:** мнемоніка (від грецьк. «мистецтво запам'ятовування») – це система різних прийомів, що полегшують запам'ятовування та збільшують обсяг пам'яті шляхом виникнення штучних асоціацій. Музика – це чудовий мнемонічний засіб! Використовуйте знайомі дитині мелодії пісень, такі як, наприклад, «Із днем народження тебе», щоб вивчити з нею нову інформацію (наспівуючи її в якості тексту пісні) й одночасно спостерігайте за тим, як будуть збільшуватись знання дитини.

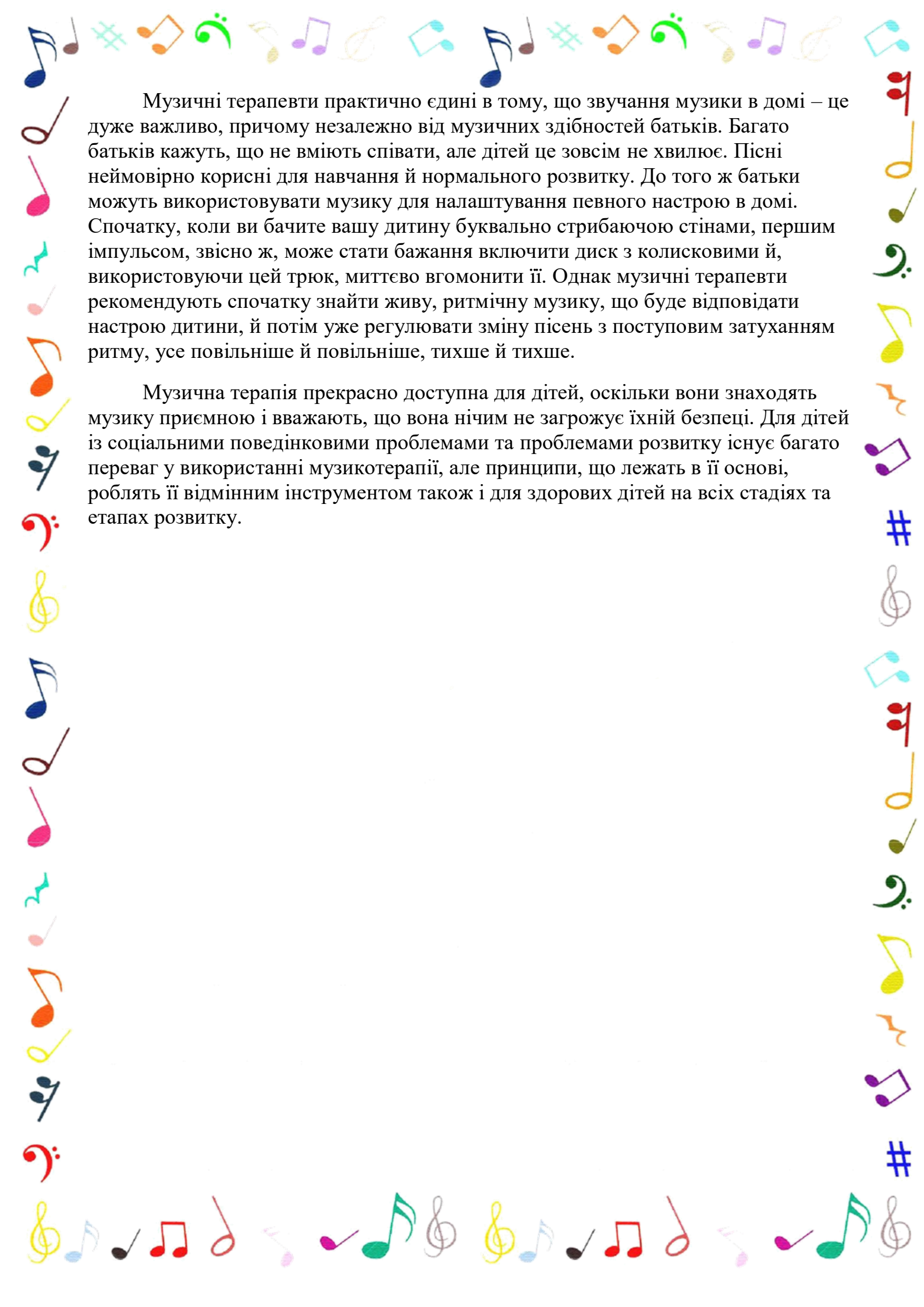
• **Перехрещення середньої лінії:** для цього виду гри необхідно тримати два барабани приблизно на рівні плечей вашої дитини (або замість барабана використовувати будь-яку іншу річ, що його імітує). Співайте або грайте пісню, при цьому ваша дитина повинна у відповідності з ритмом музики потрапляти у правий барабан лівою рукою, а потім чергувати й у лівий барабан ударяти правою рукою. Ви можете робити маленькі підказки, якщо їй буде складно синхронізуватися з пісню. Перехрещення середньої лінії – це важлива навичка розвитку хорошої міжпівкульної комунікації, а також сенсорного сприйняття. Також це стосується й упорядкованості праці мозку.

- **Привертайте увагу:** для довготривалого підтримання уваги спробуйте використовувати музику – свого роду ключ до запуску та зупинки певного виду діяльності, можливо, навіть установивши зв'язок якоїсь пісні або звуку з певним заняттям. Музичні репліки (сигнали), особливо корисні для малюків, можуть надати реальну допомогу батькам у тому, щоб їхні діти змогли переходити від завдання до завдання з мінімальною кількістю занепокоєння. Ритмічні репліки часто використовуються й у молодших класах, але хіба не краще апробувати їх удома?

Музична терапія й соціальна сфера

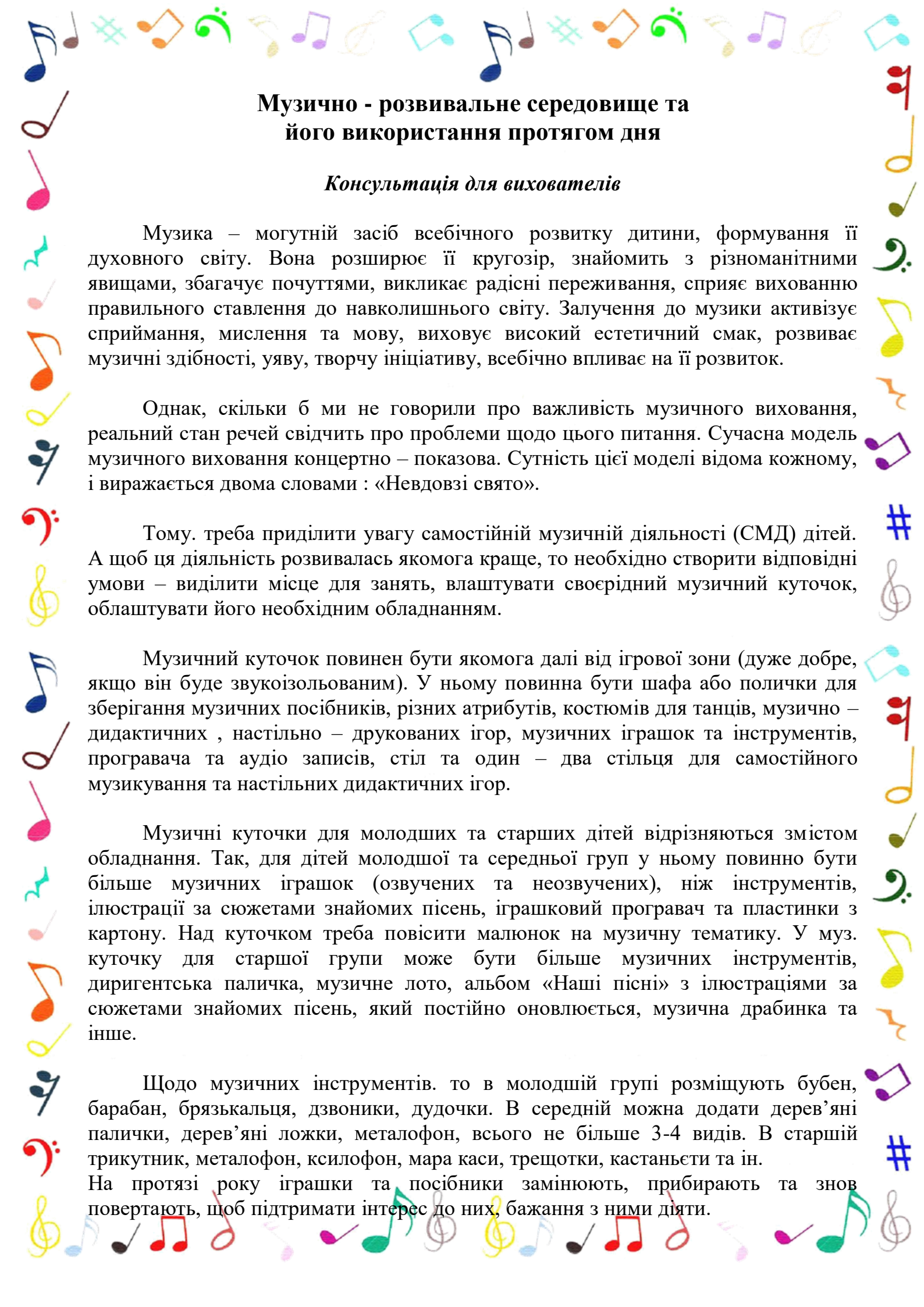
Музика природним чином відображає наші способи комунікації. Причому музика й мова задіюють схожі механізми в роботі головного мозку, що робить музику ідеальним засобом для вивчення мови та набуття комунікативних навичок. Отже, музика спроможна допомогти соціальному розвитку вашої дитини.

- **«По черзі»:** у цій вправі музичний інструмент поміщається між двома дітьми. Одна дитина грає на ньому певний ритмічний рисунок, а інша в цей час уважно слухає. Вербальні, візуальні або тактильні сигнали допоможуть партнеру зрозуміти та відчути той момент, коли наступить його черга повторити почуте. Ця вправа дуже ефективна для розвитку навичок підтримування «ритму й інтонації» нормальної розмови зі співрозмовником.
- **«Запитання/відповідь»:** у цій грі музика посідає місце словесних відповідей «так/ні». Одна людина ставить запитання, а інша відповідає, використовуючи при цьому звучання інструментів, відповідальних за відповідь «так», або інструментів, відповідальних за відповідь «ні» (підійдуть бубен, маракаси та інші інструменти).
- **«Барабанне коло»:** барабанне коло добре підходить для невеликих груп дітей. Кожному учаснику видається інструмент (як варіант, можна зобразити його звучання за допомогою тіла, наприклад, свистом або лясканням у долоні), роздає їх дитина, вибрана в якості лідера на даному етапі гри. Лідер показує іншим дітям, як треба грати на своїх інструментах (гучно чи тихо, швидко чи повільно), і група приймає його вербальні або візуальні підказки. Потім, коли інструменти задіюють, лідер отримує можливість очолити групу для створення музичної композиції. Для багатьох дітей бути лідером – це новий, унікальний досвід. Ключ у тому, щоби підтримати кожну дитину в її ролі. У процесі гри її учасники тренують концентрацію уваги, навички слухання інших, гармонійну участь у потоці спільної мелодії. Через деякий час група перетворюється на справжній маленький оркестр.

Музичні терапевти практично єдині в тому, що звучання музики в домі – це дуже важливо, причому незалежно від музичних здібностей батьків. Багато батьків кажуть, що не вміють співати, але дітей це зовсім не хвилює. Пісні неймовірно корисні для навчання й нормального розвитку. До того ж батьки можуть використовувати музику для налаштування певного настрою в домі. Спочатку, коли ви бачите вашу дитину буквально стрибаючою стінами, першим імпульсом, звісно ж, може стати бажання включити диск з колисковими й, використовуючи цей трюк, миттєво вгамонити її. Однак музичні терапевти рекомендують спочатку знайти живу, ритмічну музику, що буде відповідати настрою дитини, й потім уже регулювати зміну пісень з поступовим затуханням ритму, усе повільніше й повільніше, тихше й тихше.

Музична терапія прекрасно доступна для дітей, оскільки вони знаходять музику приємною і вважають, що вона нічим не загрожує їхній безпеці. Для дітей із соціальними поведінковими проблемами та проблемами розвитку існує багато переваг у використанні музикотерапії, але принципи, що лежать в її основі, роблять її відмінним інструментом також і для здорових дітей на всіх стадіях та етапах розвитку.

Музично - розвивальне середовище та його використання протягом дня

Консультація для вихователів

Музика – могутній засіб всебічного розвитку дитини, формування її духовного світу. Вона розширює її кругозір, знайомить з різноманітними явищами, збагачує почуттями, викликає радісні переживання, сприяє вихованню правильного ставлення до навколишнього світу. Залучення до музики активізує сприймання, мислення та мову, виховує високий естетичний смак, розвиває музичні здібності, уяву, творчу ініціативу, всебічно впливає на її розвиток.

Однак, скільки б ми не говорили про важливість музичного виховання, реальний стан речей свідчить про проблеми щодо цього питання. Сучасна модель музичного виховання концертно – показова. Сутність цієї моделі відома кожному, і виражається двома словами : «Невдовзі свято».

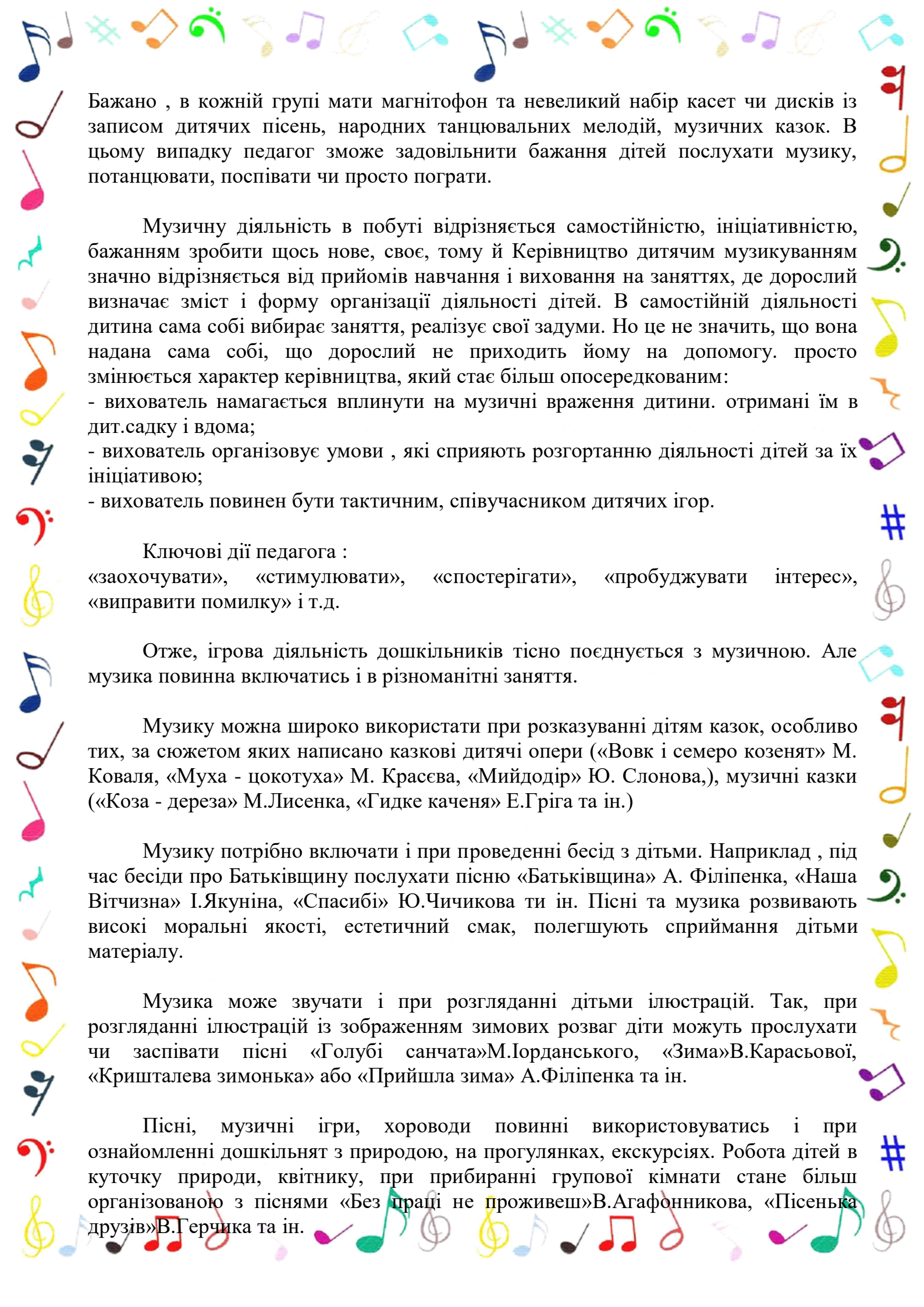
Тому. треба приділити увагу самостійній музичній діяльності (СМД) дітей. А щоб ця діяльність розвивалась якомога краще, то необхідно створити відповідні умови – виділити місце для занять, влаштувати своєрідний музичний куточок, облаштувати його необхідним обладнанням.

Музичний куточок повинен бути якомога далі від ігрової зони (дуже добре, якщо він буде звукоізованим). У ньому повинна бути шафа або полицки для зберігання музичних посібників, різних атрибутів, костюмів для танців, музично – дидактичних , настільно – друкованих ігор, музичних іграшок та інструментів, програвача та аудіо записів, стіл та один – два стільця для самостійного музикування та настільних дидактичних ігор.

Музичні куточки для молодших та старших дітей відрізняються змістом обладнання. Так, для дітей молодшої та середньої груп у ньому повинно бути більше музичних іграшок (озвучених та незвучених), ніж інструментів, ілюстрації за сюжетами знайомих пісень, іграшковий програвач та пластинки з картону. Над куточком треба повісити малюнок на музичну тематику. У муз. куточку для старшої групи може бути більше музичних інструментів, диригентська паличка, музичне лото, альбом «Наші пісні» з ілюстраціями за сюжетами знайомих пісень, який постійно оновлюється, музична драбинка та інше.

Щодо музичних інструментів. то в молодшій групі розміщують бубен, барабан, брязькальця, дзвоники, дудочки. В середній можна додати дерев'яні палички, дерев'яні ложки, металофон, всього не більше 3-4 видів. В старшій трикутник, металофон, ксилофон, мара каси, трещотки, кастаньети та ін. На протязі року іграшки та посібники замінюють, прибирають та знов повертають, щоб підтримати інтерес до них, бажання з ними діяти.

Бажано, в кожній групі мати магнітофон та невеликий набір касет чи дисків із записом дитячих пісень, народних танцювальних мелодій, музичних казок. В цьому випадку педагог зможе задовільнити бажання дітей послухати музику, потанцювати, поспівати чи просто пограти.

Музичну діяльність в побуті відрізняється самостійністю, ініціативністю, бажанням зробити щось нове, своє, тому й Керівництво дитячим музикуванням значно відрізняється від прийомів навчання і виховання на заняттях, де дорослий визначає зміст і форму організації діяльності дітей. В самостійній діяльності дитина сама собі вибирає заняття, реалізує свої задуми. Но це не значить, що вона надана сама собі, що дорослий не приходить йому на допомогу. просто змінюється характер керівництва, який стає більш опосередкованим:

- вихователь намагається вплинути на музичні враження дитини. отримані їм в дит.садку і вдома;
- вихователь організовує умови, які сприяють розгортанню діяльності дітей за їх ініціативою;
- вихователь повинен бути тактичним, співучасником дитячих ігор.

Ключові дії педагога :

«заохочувати», «стимулювати», «спостерігати», «пробуджувати інтерес», «виправити помилку» і т.д.

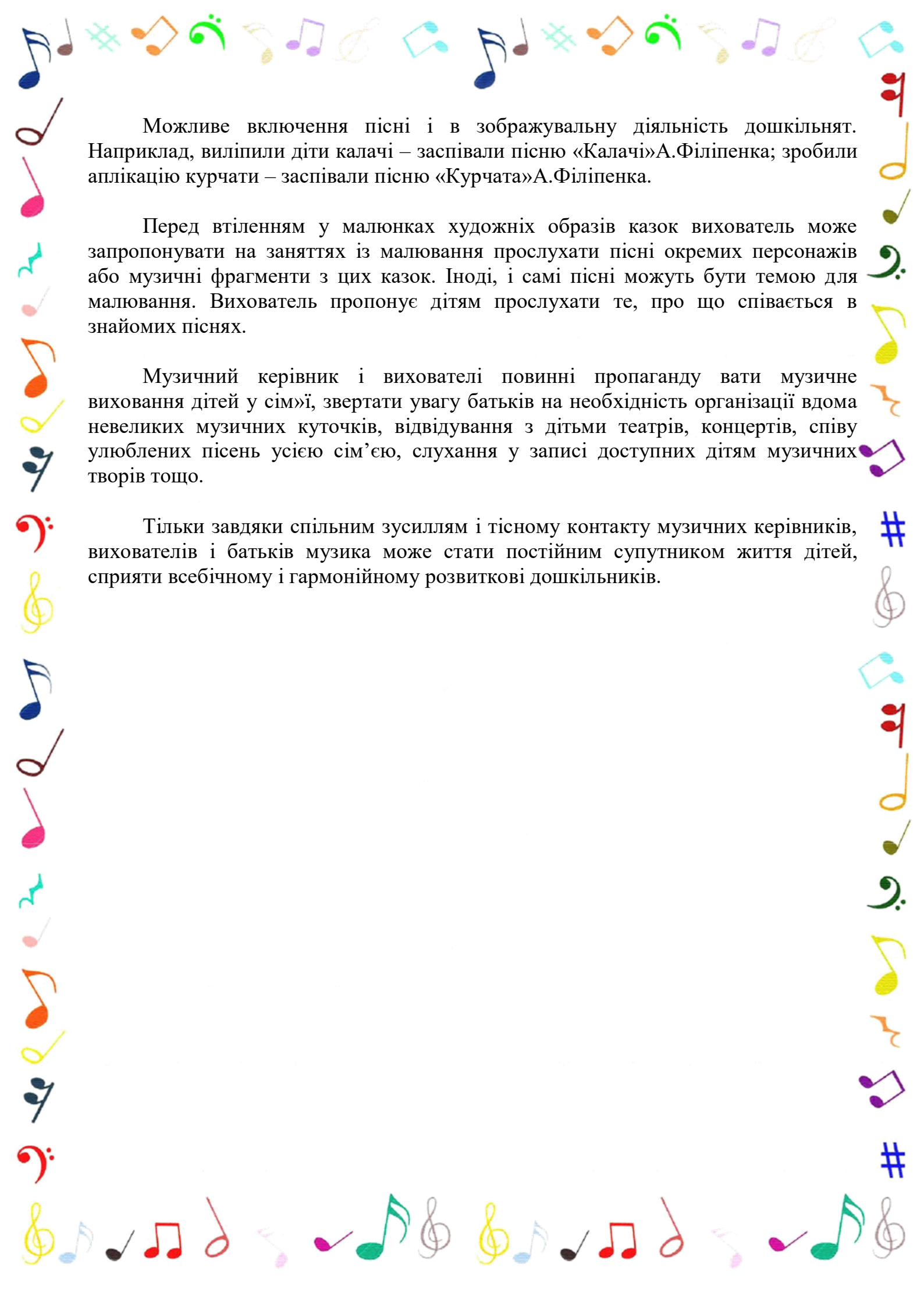
Отже, ігрова діяльність дошкільників тісно поєднується з музичною. Але музика повинна включатись і в різноманітні заняття.

Музику можна широко використати при розказуванні дітям казок, особливо тих, за сюжетом яких написано казкові дитячі опери («Вовк і семеро козенят» М. Ковалюк, «Муха - цокотуха» М. Красева, «Мийдодір» Ю. Слонова,), музичні казки («Коза - дереза» М.Лисенка, «Гидке каченя» Е.Гріга та ін.)

Музику потрібно включати і при проведенні бесід з дітьми. Наприклад, під час бесіди про Батьківщину послухати пісню «Батьківщина» А. Філіпенка, «Наша Вітчизна» І.Якуніна, «Спасибі» Ю.Чичикова та ін. Пісні та музика розвивають високі моральні якості, естетичний смак, полегшують сприймання дітьми матеріалу.

Музика може звучати і при розгляданні дітьми ілюстрацій. Так, при розгляданні ілюстрацій із зображенням зимових розваг діти можуть прослухати чи заспівати пісні «Голубі санчата»М.Іорданського, «Зима»В.Карасьової, «Кришталева зимонька» або «Прийшла зима» А.Філіпенка та ін.

Пісні, музичні ігри, хороводи повинні використовуватись і при ознайомленні дошкільнят з природою, на прогулянках, екскурсіях. Робота дітей в куточку природи, квітнику, при прибиранні групової кімнати стане більш організованою з піснями «Без праці не проживеш»В.Агафонникова, «Пісенька друзів»В.Герчика та ін.

Можливе включення пісні і в зображувальну діяльність дошкільнят. Наприклад, виліпили діти калачі – заспівали пісню «Калачі»А.Філіпенка; зробили аплікацію курчати – заспівали пісню «Курчата»А.Філіпенка.

Перед втіленням у малюнках художніх образів казок вихователь може запропонувати на заняттях із малювання прослухати пісні окремих персонажів або музичні фрагменти з цих казок. Іноді, і самі пісні можуть бути темою для малювання. Вихователь пропонує дітям прослухати те, про що співається в знайомих піснях.

Музичний керівник і вихователі повинні пропагандувати музичне виховання дітей у сім'ї, звертати увагу батьків на необхідність організації вдома невеликих музичних куточків, відвідування з дітьми театрів, концертів, співу улюблених пісень усією сім'єю, слухання у записі доступних дітям музичних творів тощо.

Тільки завдяки спільним зусиллям і тісному контакту музичних керівників, вихователів і батьків музика може стати постійним супутником життя дітей, сприяти всебічному і гармонійному розвитку дошкільників.